

Avtalsstyrning

Anskaffning av privata social- och hälsovårdstjänster

Välfärdsområdena inleder sin verksamhet den 1 januari 2023. Samtidigt träder lagen om ordnande av social- och hälsovård 612/2021 i kraft. I dess 12 § föreskrivs om förutsättningar för anskaffning av social- och hälsovårdstjänster från privata tjänsteproducenter.

Välfärdsområdet kan anskaffa social- och hälsovårdstjänster från privata tjänsteproducenter. Faktorer som då bör beaktas:

- Jämlikheten bör tillgodoses.
- Anskaffningen av tjänster får inte äventyra fullföljandet av välfärdsområdets organiseringsansvar.
- Välfärdsområdet får inte anlita en privat producent för tjänster som är förenade med utövande av offentlig makt.
- Välfärdsområdet ansvarar alltid för bedömningen av servicebehovet.

(Källa: Valvira och Regionförvaltningsverkets anvisningar om externalisering av offentliga förvaltningsuppgifter 1.4.2022)

Checklista för avtalsstyrning, vad bör beaktas med tanke på patient- och klientsäkerheten

Bakgrund för avtalsstyrningen:

- Avtalsstyrning innebär att produktionen av social- och hälsovårdstjänster styrs genom transparenta avtal mellan beställaren och producenten.
- Avtalsstyrning omfattar alla relationer mellan beställarna och producenterna samt spelregler för hur man avtalar om villkoren för tjänsteproduktionen och om anordnandet av tjänsterna.
- Avtalsstyrning stöder en sund marknad, balans mellan producenterna, den egna produktionen och leverantörerna av köpta tjänster. Vi aktar oss för monopol: även andra än de stora aktörerna ska ha möjlighet att medverka.
- De köpta tjänsterna ska motsvara avtalet. Tjänstebeskrivningarna ska ingå redan i offertbegäran.
- Vid anskaffningen av tjänster krävs avtalskompetens.

Samarbete med och mellan tjänsteproducenter:

- Inom välfärdsområdet är samarbetet mellan tillsynen och anskaffningen ett nära utbyte av information i vardera riktningen.
- Handledningsmöten för tjänsteproducenter och marknadssdialog möjliggörs under hela avtalsperioden.

Avtalets innehåll:

- Vid konkurrensutsättning bör kriterierna (servicebeskrivningen) och sanktionerna uppges noggrant.
- Kostnadseffektiviteten och verksamhetsprinciperna stöder ekonomin = total verkningsfullhet, där också kvaliteten syns.
  - o Vid anskaffningar bör effektiviteten bedömas systematiskt, t.ex. med Digi-HTA, <https://oys.fi/fincchta/digi-hta/> eller motsvarande.
- Säkerställ att beredningsplanering, hållbar utveckling och etiskhet har beaktats.
- Avtalsstyrningens processer har beskrivits. I processbeskrivningen ingår dokumenthantering- och en övergripande informationshanteringsplan (var arkiveras, vem förvarar).
- Beskriv hur avtalstillsynen genomförs (egenkontroll och myndighetstillsyn).
  - o Principerna för tillsynen ska beskrivas i avtalet.
  - o Säkerställ att planen för egenkontroll motsvarar tjänsteansordnarens program för egenkontroll.
- Säkerställ att strukturer, roller och ansvar för kvalitet och klient- och patientsäkerhet har beaktats i avtalsstyrningen.
- Verktyg för uppföljning, hantering, rapportering och bedömning av kvalitet och klient- och patientsäkerhet. Avtalsparterna bör nå samförstånd om rapporteringsskyldigheten: vad ska rapporteras och hur ofta.
- Bedömning och hantering av risker. Riskerna identifieras redan i beredningsskedet och kan hanteras under hela avtalsperioden.
- Förfaranden för hantering av avvikelser.
- Processer för behandling av respons, anmärkningar och klagomål.
- Beskrivning av social- och patientombudsmannens arbete.
- Tjänsteansvändarnas delaktighet i avtalen:
  - o Tjänsteproducenten gör det möjligt för tjänsteansvändarna att vara delaktiga och säkerställer att minimikriterierna för delaktighet uppfylls (under arbete, mål 1.1 i den nationella strategin).
  - o Tjänsteansvändarnas erfarenheter bör stödja upphandlingen.
- Tjänsteansordnarna kräver att tjänsteproducenterna regelbundet följer upp och rapporterar om arbetssäkerheten, arbetshälsan och arbetsförhållandena samt om personalens tillräcklighet. Detta bör ingå i tjänsteansvärdarnas krav och avtal om köpta tjänster.

Det här dokumentet har uppgjorts i ett nätverk som koordineras av Klient- och patientsäkerhetscentret från och med 15 mars 2022. I nätverket ingår medlemmar från alla välfärdsområden som inleder sin verksamhet 2023. Ordförande för nätverket är patientsäkerhetschefen Kaisa Haatainen från KYS/PSSHP. Klient- och patientsäkerhetscentrets styrgrupp har stöttat utarbetandet av dokumentet.

Mer information: servicechef Jaana Kalliokoski (jaana.kalliokoski@ovph.fi)